

Bijen in de zomer

Jan Saal

Het regent weer buiten en ik begin me toch een beetje zorgen te maken over de bijen. De meeste volken hebben op dit moment wel een redelijke honingvoorraad, maar dat is op zich niet voldoende om de komende winter te overleven.

De werksters van een volk kunnen onderverdeeld worden in zomerbijen en winterbijen. De zomerbijen worden geboren van de lente tot de zomer. Zij zijn actief gedurende de zomer en leven ongeveer drie maanden. De winterbijen worden echter midden in de zomer geboren. Zij leven ongeveer een half jaar en verzorgen het volk gedurende de winter. Daar is een zekere polariteit in herkenbaar. In de lente zit het volk veel binnen en worden de bijen geboren die veel buiten zullen zijn in de zomer. In de zomer vliegt het volk veel buiten en worden bijen geboren die veel binnen zullen zijn in de winter.

Nu hebben we het al eens gehad over de ontwikkeling van ei tot bij. De koningin legt eitjes (maximaal 1500 per dag). Deze eitjes komen na drie dagen uit, waarbij een larve tot leven komt. Deze larve wordt gedurende zes dagen gevoerd met honing, stuifmeel en met vloeistof uit kopklieren van jonge bijen (koninginnegelei). Dan wordt de cel gesloten en spint de larve zichzelf in. Gedurende twaalf dagen verpopt de larve zich en er komt een jonge bij uit de cocon tevoorschijn.

Haar eerste taak is het voeren van larven en van de koningin met het sap uit de kopklieren. In deze periode moet de jonge bij zelf gevoerd worden met veel stuifmeel, waarin veel eiwit zit. Dit kan normaal gesproken in de zomermaanden makkelijker lukken dan in de lentemaanden, omdat de temperatuur buiten dan meestal hoger is. Veel bloemen beginnen rond de 16°C honing

te produceren, maar de productie van goed stuifmeel ligt vaak op een iets hogere temperatuur (verschilt nogal per plant). In ieder geval is het stuifmeel bij zonnig weer en boven de 20°C veel beter van kwaliteit dan bij somber regenachtig weer.

De winterbijen hebben veel meer stuifmeel nodig om zichzelf tot winterbij te kunnen ontwikkelen dan de bijen die zich tot zomerbij ontwikkelen. Wanneer in die fase, vlak na het uit de cocon kruipen, onvoldoende stuifmeel beschikbaar is, zullen de winterbijen te zwak blijven om de winter te kunnen overleven. Het huidige weerbeeld kan daardoor een voorbode zijn van veel wintersterfte onder de volken. Door de lage temperatuur en de aanhoudende regenbuien is de stuifmeeldracht zwak. Dan hangt het er maar vanaf in hoeverre een volk een voorraadjie heeft kunnen aanleggen of weet te profiteren van de opleringen tussen de buien door, of zij voldoende stuifmeel kunnen verzamelen voor de gezonde ontwikkeling van de winterbijen. Bijvoeren met eiwitten, zoals bijgevoerd kan worden met suiker, is niet mogelijk. Er is nog geen stof ontdekt die als vervanging van stuifmeel zou kunnen dienen.

De winterbijen gaan in eerste instantie een beetje lui leven tegemoet. De zomerbijen maken zich druk en zij hangen maar een beetje rond. Echter geleidelijk sterven de zomerbijen uit en valt de activiteit in een volk steeds verder stil. Met kerst komt dan weer de nieuwe impuls, waarna de winterbijen actief de verzorging van het broed en de ontwikkeling van het volk ter hand zullen gaan nemen. ■